

Till Gnesta kommuns VA-enhet
via registratorer@gnesta.se

Föreningen Laxnegården är ideell och dess uppgift är att förvalta och underhålla Laxne gamla skola, "Laxnegården" för bland annat studieverksamhet och föreningsverksamhet inom Laxne med omnejd i Gnesta kommun, samt att tillvarata medlemmarnas och Laxnebornas intressen.

Härmed lämnar Laxnegården en kraftig protest mot de nya VA avgifter och begär svar på flera frågor.

A. Information

VA-abonnenter har under semestertid fått VA-fakturor med fyra nya avgifter utan förklaring till vad de avser. Det nya avgiftsuttaget avsåg juli månad, skickades ut i augusti månad under semestrar och anmärkningar på fakturan skulle göras inom 14 dagar.

Den information som presenterats är bristfällig och enbart presenterad på kommunens hemsida. Det räcker inte då en del invånare, framför allt äldre, använder sig varken av dator, smartmobil eller internet. Kommunen kan inte heller förutsätta att invånare regelbundet går in på hemsidan för att hitta uppdaterad information.

Laxnegården fick en enda information om VA-taxa per brev 2023-08-31 och det avsåg rättelse av beräkningen av lokalytor som var ett underlag för taxan i första fakturan.

Slutsats

Gnesta kommun har därför inte levt upp till Vattentjänstlagens (LAV 2006:412) krav på att i förväg meddela abonnenter förändrade avgiftsuttag och förklara de poster som ingår¹.

Fråga:

Kommer Gnesta kommun framöver kommunicera på ett förståeligt och tydligt sätt med invånare och företag innan förändringar sker i taxeuttag?

B. Konstruktion av taxan i det nya tillagda avgiftsuttaget

En mängd abonnenter har kontaktat föreningen och blev chockerad dels av kommunens och VA enhetens bristfälliga kommunikation, obegripliga avgifter, dels av att summorna som debiteras är orimliga och saknar i många fall verklighetsförankring. I vissa fall är taxans nya avgifter mindre iögonfallande för villaägare och har då passerat obemärkt genom exempelvis betalning via autogiro.

¹ Hänvisning till § 26 i LAV och rättsfall BVA 111 per 2014-12-15

Fråga: förklara vad avgiften bostadsenhetsavgift ska täcka och hur den avgiften är relevant för att beräkna den vattentjänst som avses (det framgår inte vad den ska avse).

Efter att föreningen begärt in och läst tjänsteskrivelser angående VA-taxan framkommer att det i genomsnitt är ytterligare ökning i storleksordningen 40 % som kommer nästkommande år. De nya avgifterna slår inte alls rättvist och är vare sig relevanta eller lämpliga av flera anledningar. Laxnegården har från 1/7 fått ökning i VA-avgift på 100 % på årsbasis vilket föreningen också kommenterat i remiss till ny riktlinje för föreningsbidrag.

Från föreningens sida framkommer efter genomläsning av en statlig utredning, boken Vattentjänstlagen (en handbok) en rad tveksamheter och felaktigheter i VA-taxans konstruktion. Den taxa Gnesta kommun antagit bygger uppenbarligen på en kombination av vad olika kommuner i landet tagit betalt för i dagvatten som redovisats vid en inventering. Gnesta kommun har tillämpat två av dessa som kolliderar med varandra, samt gjort egna tillämpningar och tolkningar för att maximera avgiftsuttaget.

Här nedan citeras den statliga utredningen Hållbara vattentjänster, SOU 2018:34

I utredningen identifieras fyra sätt som olika kommuner använt för att hantera avgifter för dagvattentjänster²:

1. Genom uttag av bruksavgifter för ändamålet **dagvatten gata** av fastighetsägare, Trafikverket och den som underhåller allmänna platser. **Den måste studeras i varje enskilt fall om den är i överensstämmelse med Vattentjänstlagen³.**
2. Genom ett **kommunalskattefinansierat tillskott** direkt till VA-verksamhetens budget som täcker kostnaden för avledning av dagvatten
3. Genom uttag av bruksavgifter för ändamålet **dagvatten fastighet**. Den rekommenderas inte då kommunen blir avgiftspliktig för avledning av dagvatten på alla gator och vägar (lokalgator, Trafikverkets vägar som ligger på fastigheter ägda av kommunen och kommunägda fastigheter)
4. Genom uttag av för hög bruksavgift som avser dagvatten fastighet, spillvatten och dricksvatten. **Det strider mot § 30 i vattentjänstlagen**

Föreningen noterar att den beslutade VA-taxan inte heller stämmer överens med P120 som det hänvisas till i beslut i Kommunfullmäktige. Förvisso har Svenskt Vatten ändrat sedan P96 och lagt till en punkt E om fastighetsyta i P120 och den lär inte vara prövad rättsligt. Var tog punkterna A-D vägen?

C. Beslut i en kommun ska inte bara anses lagliga utan även lämpliga och relevanta

Föreningen konstaterar att Svenska Vatten även fungerar som en lobbyorganisation där inte bara kommuner kan vara medlemmar utan även företag med intressen inom VA.

Lämpligheten att ta betalt för *dagvatten för fastighet* rekommenderas inte i SOU 2018:34. Föreningen har därför frågor som vi begär svar på:

1. Hur stor fastighetsyta utgör kommunala fastigheter som ska debiteras avgift för dagvatten fastighet enligt nya VA-taxan?

² Källa SOU 2018:34 som hänvisar till Svenskt Vattens rapport 2017-17, sid 51

³ Kommentaren i rödmarkerad text kommer från rapport 2017-17, men har inte citerats i SOU 2018:34

2. Har VA-enheten då genomfört dagvatten fastighet på ett sätt som räknar in yta för alla kommunala fastigheter som ska debiteras för dagvatten, inklusive kommunala vägar och gator? Om det inte ingår i svaret under 1 specificera hur stor del som tillkommer.
3. Skötsel av Kommunal mark är i allmänhet redan skattefinansierad, men avgifter ska beläggas med utgående moms. Hur stor blir den beräknade momsinsbetalningen i kronor till staten som utgör 20 % av debiterade bruttobelopp?

Fastighetens yta saknar relevans för att koppla belastning av dagvatten till avledning då befintlig grönyta i normalfallet tar hand om vatten genom infiltration i mark på egen fastighet. Genom att debitera både dagvatten gata och att vägar och gator ingår i kommunens fastigheter har taxan konstruerats att maximera uttaget av avgifter från enskilda som delvis täcker samma sak. Tyvärr försvinner då dessutom en del av avgiftsbeloppen som momsinsbetalningar till staten.

Debitering av *Dagvatten gata* som separat avgift kolliderar med *Dagvatten fastighet* enligt beskrivningen i SOU 2018:34.

Dagvattenavledning på gator och vägar faller på väghållaren, likaså kravet på eventuell rening av dagvattnet därifrån. Kommunala vägar och gator är skattefinansierade. Det saknas därför anledning att behandla dagvatten från den typen av väg-/gatufastighet på annat sätt än skattefinansiering. Påhittade fördelningar per fastighetsägare som är "rättvisa" existerar inte. Vem som helst kan använda sig av kommunal gata, väg eller annan allmän plats.

D. Redovisningskraven i en kommun för VA-verksamhet

Redovisningskraven framgår av sid 138 i SOU 2018:34

Det finns krav på att va-verksamheten bokförs och redovisas i enlighet med god redovisningssed där resultat- och balansräkning redovisas särskilt. För att kunna fördela rätt kostnader via VA-taxan till VA-kollektivet, måste kostnaden för varje vattentjänst identifieras och avgift beräknas. Det är också nödvändigt att särskilja vilka kunder som ska betala dagvattenavgift det vill säga ligger inom verksamhetsområdet och om det finns en anläggning i funktion för dem.

Fråga: kan Gnesta kommun redovisa en separat balans- och resultaträkning per vattentjänst?

Om svaret är ja, ber föreningen om att få de skickade till föreningen.

Om svaret är nej, förklara hur VA-taxan kan beräknas riktigt utifrån verkliga kostnader beroende på vilken vattentjänst som avses.

Frågor:

Hur kommer det sig att Gnesta kommun debiterar dagvattenavgifter för fastighet respektive gata inom ett område som är en samfällighet som ansvarar för skötsel av dess väg? Samfälligheten råkar ligga inom det som Gnesta kommun definierat som verksamhetsområde i Laxne, men det finns inga dagvattentjänster inom samfälligheten som gränsar till statlig väg 223. Motivera vilket stöd det har i lag.

Ovanstående resonemang gäller även Föreningen Laxnegårdens fastighet, som inte gränsar till någon kommunal väg-/gatufastighet. Det saknas dagvattenbrunnar på gatan och huset är byggt 1877. Det har inte varit problem med dagvatten någon gång i minnelse. Huset ligger på en sandås som har god infiltration av vatten.

Motivera vilket stöd det har i lag.

E. Om tjänsteskrivelsen som utgör underlag för VA-taxa i Kommunfullmäktiges beslut

I tjänsteskrivelsen fanns flera alternativ till finansiering av underskott. Ett av dessa är skattefinansiering. Det är fullt möjligt att skattefinansiera vissa VA-kostnader. Det är dessutom lämpligt att skattefinansiera kostnader för kommunal verksamhet som kommer allmänheten till godo.

Frågor:

Har Gnesta kommun debiterat kostnader för dagvatten i VA-kollektivet i poster som bör förstås som Dricksvatten/Avlopp?

Om det är fallet, hur stora är de ackumulerade kostnaderna som nu i efterskott debiteras abonnenter via nya dagvattenavgiften?

F. Konsekvens för Laxneföreningen med nya VA-taxan

Föreningen budgeterade inför 2023 ca 12,500 kr/år i VA-avgifter. Ökningen i avgift som påfördes från andra halvåret 2023 är på årsbasis ytterligare 12,500 kr/år, dvs årlig kostnad 25,000 kr.

Avgiftsökningen motsvarar vad föreningen har i intäkter för uthyrning av lokalen under ett år. Det är ca 40 uthyrningar per år, dvs knappt en gång per vecka. Det är ett dråpslag mot föreningen med den dubblade VA-avgiften där de föreslagna nya föreningsbidragen inte på långa vägar uppväger den ökade kostnaden ens om maximalt bidragsbelopp utgick i driftsbidrag till föreningen.

Laxnegården har inte heller som redovisats under D ovan någon anslutning till dagvattenbrunn eller dagvattendiken.

Att i VA-taxan lägga till bostadsenhetsavgift, som tidigare kallades lägenhetsavgift och debiterades för flerbostadshus enbart, är att betrakta som dubblering av fastighetsavgift. Laxnegården debiteras avgift baserat på både fastighet och som flera bostäder baserat på varje påbörjad 150 kvm. Det finns endast en bostad i Laxnegården, resten används som mötes- och uthyrningslokal.

Fråga:

Förklara varför bostadsenhetsavgift skulle vara relevant med en enhet per påbörjad 150 kvm i förhållande till någon VA-tjänst och vilken som avses.

G. Begäran om återbetalning av nya avgiftsslag

Gnesta kommun har inte uppfyllt några villkor alls för att påföra nya avgifter.

Laxnegården begär därför återbetalning av de nya avgifterna i VA-taxan som inte förhandsaviserats. De är varken relevanta eller lämpliga. Kommunen har inte heller visat att det finns separata resultat- och balansräkningar som utgör underlag för faktureringen av avgifter baserat på faktiska kostnader för tjänsterna.

Styrelsen Föreningen Laxnegården per 2023-10-24

Ordf. Lennart Anglered

Kassör Philippe Thibault

Sekr. Åke Bergkvist

Övr.ledamöter Tomas Enström, Lars Zachrisson, Jonas Abrahamsson och Tyrel Jonsson